

פרק אחד עשר

ויקרא יצא

והנה מן הדברים אשר הם ידועים כי אין דבר שהוא יותר ראוי להתדבק בו יתברך (כמו) [רק] היושר, ואשר הוא יוצא מן היושר הוא מתרחק, כי על היושר לא נקרא שם יציאה ולא שם רחוק כלל רק שם יציאה נקרא על היוצא מן היושר ובה שיך יציאה ורחוק, והיושר הוא בתורה, ולפיכך על ידי התורה הוא שקונה הקירוב והחבור בו יתברך כי אין ליושר יציאה כלל, וכן על ידי עשיית המצות מפני שהתורה היא היושר בעצמו. והיושר אין בו הריחוק ולכן הוא קרוב אל ה' יתברך.

הרי ההפרש שיש בין ישראל לאשר הוא עוסק בשאר חכמות, כי התורה היא היושר בעצמו אשר היושר הוא קירוב וחבור אליו יתברך, ואלו שאר חכמות אין בהם היושר שאף שמים לא זכו בעיניו ואף במלאכיו ישים תהלה שכלם מחוסרי היושר, ולפיכך ההשגה כאלו הדברים אין בהשגה הזאת היושר כאשר ההשגה היא בנמצאים

שהם מחוסרי היושר, ולכן אינם מביאים הקירוב אל השם יתברך.

לא בשמים ולא רחוקה מאתנו שאלה זאת, אחר שהתבאר לך בפרק הקודם כי לא יקנה האדם ההצלחה האחרונה על ידי החכמה רק עם הדבוק בו יתברך, ולפיכך השאלה למה לא יקנה האדם ההצלחה הנצחית על ידי ידיעת החכמה שעומד על ענין הטבע ומהות הגלגלים והמלאכים שיקראו צדוות הנפרדות, ויהיה קונה ההצלחה בידיעת משפט היקף ארבעה אבות נזיקין, ובחלוק תגור וכירים, ושאר משפטי התורה, שזה היא שאלה אם היה קונה ההצלחה על ידי חכמה היה ראוי לומר שכל אשר הוא יותר חכמה ראוי שתהיה על ידו ההצלחה הנצחית, אבל אין הדבר כך רק ההצלחה מה שעל ידי החכמה יקנה הדבקות בו יתברך. ומעתה נבקש איזה מן הדברים הם יותר ראויים אל הדבוק האלהי, אם הידיעה בגלגלים ובמהות ארבעה היסודות או הידיעה במשפטי התורה, והרי הגלגלים בעצמם אין להם דבקות בו יתברך ואם כן איך יקנה בזה ההצלחה האחרונה.

ונתן אותם על ידי תליתאי שהוא משה, כי מה שהיה משה שלישי מורה שיש בו היושר, וכאשר תעמוד על מדת משה תדע שהיה בו ביותר מדת היושר, כי תחלת יציאתו ראה איש מצרי מכה איש עברי (עי' שמות ב, יא) והיה עושה בו דין ודבר זה מצד היושר, ואחר כך ביום השני אמר לרשע למה תכה רעך (שם, יג) שכל זה ממדת היושר שהיה במשה, ואחר כך בשבא למדין ובאו תדועים ויגרשום ויקם משה וישען (שמות ב, יז) וכל זה ממדת היושר.

כא עתה לבאר שתי מעלות האחרונות, ולכך אמר יבא טוב לשון טוב מורה על הדבר שהוא נבדל מן החמרי, וזה ידוע לפי שדבך בחומר ההעדר והחסרון שהוא רע, ואין ספק בדבר זה כלל. ובארנו באריכות במקום אחר, ולכך אמר כי לא היה מוכן לקבל התורה השכלית שאין לה בחינה חמרית כלל, רק מי שיש לו מדרגה זאת גם כן שהוא נבדל בלתי חמרי, כי לקבל התורה צריך הכנה. ולפיכך אמר יבא טוב זה משה כי מדרגת משה נבדל לגמרי מן החמרי, ודבר זה ידוע מאד שזהו מעלת משה, ולכך היה מתנבא באספקלריא המאירה, וכבר הארכנו בזה בחבור גבורת ה' (פי"ח) אצל כי מן המים משיתו (שמות ב, י) ובכמה מקומות שזה עיקר עצם משה שהיה נבדל מן החומר, ולכך הוא בלבד היה פורש מן האשה ונקרא איש אלהים.

ויקבל טוב, כבר התבאר כי התורה בפרט יותר מכל אין לה התיחסות אל החמרי במה שהיא גורת השם יתברך בלבד כמו שהתבאר, וכל הנמצאים בצד עצמם הם מתיחסים אל החומר ולפיכך תקרא התורה לקח טוב. מטוב הוא הקב"ה שהוא קדוש ונבדל מן החומר בלי תכלית, כאשר מקדישין אותו מלאכי השרת קדוש קדוש קדוש (ישעיהו ו, ג). טובים אלו ישראל שהם קדושים נבדלים מפחיתות החמרי שיש לאומות העולם, ודבר זה התבאר גם כן במקומות הרבה עד שהוא ידוע מאד כי מדרגת ישראל שאין להם פחיתות החומר

כמו שיש לאומות העולם, ולפיכך נקראו טובים שכל אשר נבדל מפחיתות החומר הוא טוב שהרע הוא בחומר.

ובמסכת מנחות (נג, ב) יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים, יבא טוב זה משה דכתיב ותרא אותו כי טוב (שמות ב, ב), ויקבל טוב זו תורה דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו (משלי ד, ב), מטוב זה הקב"ה דכתיב טוב ה' לכל (תהלים קמה, ט), לטובים אלו ישראל דכתיב המיכה ה' לטובים ונ' (קכה, ד). יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זה, יבא זה זה משה דכתיב כי זה משה האיש (שמות לב, א), ויקבל זאת זו תורה שנאמר וזאת התורה (דברים ה, מו), מזה זה הקב"ה דכתיב זה אלי ואנוהו (שמות טו, ב), לעם זה אלו ישראל שנאמר עם זו קניית (שט, טו), ע"כ.

הנה בא לבאר שני דברים גדולים, האחד אשר אמרנו בפרק שלפני זה כי התורה מיוחדת מכל הנבראים, שכל הנבראים יש

בהם בחינה שמתיחסים אל החמרי, והתורה מצד שהיא גורת השם יתברך אינה מתיחסת אל החמרי רק אל גורת השם יתברך, ומצד הזה אין בה בחינה חמרית כלל וכמו שהתבאר.